

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Cap. VI. An excusetur quis à crimine vsuræ propter debitu[m] gratitudinis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

CAPVT VI.

*An excusetur quis à crimine
vsuræ propter debitum
gratitudinis?*

SVMMARIVM.

- Authores propositionis damnatae.*
num. 48.
- Non loquitur damnatio de eo, quod
non exigitur, sed gratis donatur.*
num. 49.
- Argumentum pro opinione damnata.*
num. 50.
- Primum argumentum pro certitudine
damnationis, desumptum ab exem-
plo venditionis.* num. 51.
- Secundum argumentum ex eo, quod
opposita opinio imponit novum
onus supra obligationem antidora-
lem.* 52.
- Quomodo obligatio antidoralis non
determinet tantam quantitatem.*
num. 53.
- Argumentum tertium ex eo, quod ne-
que obligat ad dandum aliquod do-
num materiale.* num. 55.
- Quartum ex eo, quod opposita opinio
imponit vinculum promissionis.*
num. 56.
- Quintum ex eo, quod imponit obliga-
tionem civilem.* num. 57.
- Solvitur argumentum initio propo-
situm pro opinione damnata.* num.
58.
- An subiaccet damnationi opinio asse-
rens, liberum esse ab vsura, qui
obligat mutuatarium, vt ex gra-
titudine in suo pistrino molat?* n. 59.

48. **P**ropositio 42. ex damnatis
hæc est: *Vsura non est, dum
ultra sortem aliquid exigitur, tam-
quam ex benevolentia, & grati-*

*tudine debitum; sed solum si exigatur,
tamquam ex iustitia debitum.*

Non defuerunt authores, & satis
multi, quibus arriserit ea opinio
damnata, quorum placita examina-
re non vacat. Multos citat Amadæus,
Guimenius, tract. de vsur. prop. 1. nu.
10. , & Diana part. 1. tract. 8. resol.
62. part. 11. tract. 7. resol. 29.

*Guim
Diana.*

49. Certum est, quod hæc dam-
natio non loquitur de mutuuario,
qui postquam accepit mutuum,
nullo interveniente pacto explici-
to, vel implicito, ex gratitudine of-
fert munus aliquod mutuatori. Quod
satis clare colligitur ex illis verbis: *Ul-
tra sortem aliquid exigitur.* Suppo-
nimus enim in eo casu, mutuatorem
illud signum gratitudinis non exe-
gisse.

50. Et quidem argumentum,
quod suffragari videtur propositioni
damnatae, hoc est. Etenim non est
vsura, mutuae exigendo, vt mutua-
tarius impleat obligationem, quam
habet; sic enim non est vsura, quod
mutues Petro mille aureos cum
onere, vt restituat tibi debitum li-
quidum, & certum: neque quod
mutues Ioanni centum cum onere,
vt audiat Missam in die festo; quia
nullum novum onus illi imponis.
Sed mutuarius habet obligatio-
nem antidoralem, per quam debet
se exhibere gratum beneficio mutua-
tionis: ergo non erit vsura, si mu-
tues cum onere, vt impleat eam
obligationem.

51. Ego tamen semper reputa-
vi improbabilem eam opinionem
nuper damnatam. Probatum primo.
Nam petere quinque pro centum
mutuatis, & exigere illa tamquam
debita ex gratitudine, si attente per-
pendatur, videtur modus ridiculus
palliandi vsuram. Quod explico per
hunc casum. Titius vir nobilis ha-
bet equum generosum, qui æstimatur

V V V 2 quin-

quingentis aureis. Accedit ad illum Sempronius postulans, vt vendat sibi illum equum. Respondet Titius, viros nobiles non esse mercatores, qui vendant, quod emerunt: se tamen velle dare equum Sempronio non venditum, sed dummodo det illi quingentos aureos ex mera gratitudine. Quis non rideret, qui hæc audiret? & merito sane: quia quantumvis dicatur peti ex gratitudine quingentos aureos, reuera esset pretium equi. Et ego inquiri, quod nam discrimen intercedat inter hunc Titium dantem equum pro quingentis aureis datis ex gratitudine; & mutuatore, qui petit quinque pro centum datos ex gratitudine. Sic etiam qui prohibentur emere, & revendere frumentum, cum valet quinquaginta argenteis, possent fraudem facere legi dicentes, se non vendere, sed dare frumentum, vt sibi ex gratitudine conferant quinquaginta argenteos in vnamquamque frumenti mensuram. Quod esset satis ridiculum.

52. Probatur secundo. Nam qui petit quinque aureos pro centum mutuatis, dandos ex gratitudine, imponit novum onus vltra obligationem antidoralem, quam habet mutuarius: ergo is mutuator usurarius est. Hæc consequentia patet. Nam tota ratio, ob quam illi Authores excusabant mutuatore, ab usura, erat; quia sic non imponebat novum onus, vltra obligationem antidoralem, quam habet mutuarius, ortam ex beneficio sibi dato.

53. Probatur antecedens. Obligatio antidoralls, quam habet mutuarius, non determinat tantam quantitatem, v. g. quinque pro centum; cum ea obligatio sit iuris naturalis, & ius naturale non determinet talem quantitatem, sicut neque

vllam aliam: & mutuator determinat eam quantitatem quinque aureorum pro centum: ergo mutuator superaddit onus, quod non affert ex se obligatio illa antidoralls.

54. Dices, posse mutuatore petere, vt solvat sibi ex gratitudine aliquam quantitatem, non determinando quotam; quo pacto enervatur vis argumenti, quæ consistit in eo, quod obligatio naturalis antidoralls non determinat quantitatem.

55. Sed contra est probatio tertia. Nam obligatio antidoralls non obligat mutuatarium ad hoc, quod det aliquod donum materiale; sed solum ad hoc, quod se gratum exhibeat; cum ergo possit se exhibere gratum, non solum dando aliquid materiale, sed etiam ostendendo signa benevolentiae vtilia benefactori, exhibendo signa præcipui honoris, patrocinando in casibus occurrentibus, in quibus benefactor indigeat patrocinio, offerendo sacrificia pro suo benefactore, & præcipue succutendo in extrema, aut gravi necessitate, si eà oppressus invenitur; inde fit, quod obligatio antidoralls non obliget mutuatarium ad dandum illi munus, aut emolumentum temporale: ergo mutuator imponit illi novum onus, ad quod non tenetur ex obligatione antidoralli, si exigit ab illo aliquod lucrum ex mutuo, quantumvis dandum ex gratitudine; cum gratitudo ad illud non obliget.

56. Probatur quarto ex Cardinali de Lugo. Nam mutuator, qui obligat mutuatarium, vt ex gratitudine det aliquid supra sortem, licet non imponat illi obligationem in conscientia (quia gratitudo non obligat ad gratificationem externam, sub mortali, vt sæpe, neque sub

sub veniali) imponit tamen vinculum humanum promissionis, cui homines honesti, & honorati resistere non audent. Quod proterea est novum onus, & quidem magnum.

57. Probatur quinto. Nam qui vult obligare mutuatarium, vt ex gratitudine det aliquid supra sortem, tentat imponere illi obligationem civilem ortam ex eius promissine; ratione cuius obligationis civilis potest cogi á iudice ad solvendum illud supra sortem: sed obligatio antidoralis non habet in se eam obligationem civilem: ergo ea obligatio civilis est novum onus superadditum antidorali. Sed qui ratione mutui tentat imponere novum onus, vsurarius est: ergo.

58. Ad argumentum pro opinione damnata facile respondetur, distinguendo minorem. Mutuarius habet obligationem antidoralem, per quam debet exhibere se gratum [dando aliquid lucrum temporale] nego: [exhibendo aliquid signum gratitudinis verbis, vel factis, suo arbitrio] concedo. Et ideò quidquid petit lucri mutuator, licet dicat esse ex gratitudine, id sine dubio excedit obligationem antidoralem; atque adeò est novum onus.

59. Ex dictis infertur huic damnationi subiacere opinionem eorum, qui dixerunt, liberum esse à crimine vsuræ eum, qui mutuat obligando mutuatarium, vt ex gratitudine in suo pistrino molat, vel suas merces emat. Imponit enim illi novum onus, propter mutuum: nam cum obligatio gratitudinis solum obliget ad exhibendum signa aliqua gratitudinis pro arbitrio gratificantis; atque adeò ea obligatio gratitudinis non obstringat ad molendum in pistrino benefactoris, neque ad emendum merces eius; ea obligatio molendi in pistrino benefactoris est no-

vum onus, ad quod non obstringit obligatio antidoralis. Et quidem omnes admittunt, esse vsuram, si quis mutuet obligando ex iustitia mutuatarium, vt in suo molendino molat. Et nos superaddimus, esse vsuram, si obliget ad id ex gratitudine, tum propter hanc damnationem; tum propter argumenta in hoc capite instructa.

CAPVT VII.

Apendix. Quid sentiendum de praxi Mercatorum Hispalensium in usu mutui.

SYMMARIUM.

Praxis Mercatorum Hispalensium circa pecunias mutuat as, exigendi duodecim pro centum. num. 60.

Primus titulus dicitur esse difficultas recuperandi sortem, que reducitur ad damnum emergens. num. 61.

Qui censeant, non posse recipi pretium propter periculum sortis, nisi cum effectu damnum emergat? nu. 62.

Opposita opinio communis est, & verior. num. 63.

Secundus titulus est lucrum cessans. num. 64.

Tertius titulus est contractus trium contractuum, nempe societatis, assecurationis lucri, & assecurationis sortis. num. 65.

Hunc contractum triplicatum admittit communis sententia. num. 66.

Concurrentibus his tribus titulis, exigunt Mercatores decem, vel duodecim pro centum. num. 67.

Quando deficit aliquis ex his tribus

1611.